

Factsheet jeugdhulp, algemene informatie over de (toegang tot) jeugdhulp voor asielzoekerskinderen en amv

Versie 2019

Doel van deze factsheet

Deze factsheet dient als handleiding voor de samenwerking tussen (zorg)ketenpartners rondom een COA-locatie, bij het signaleren van (gedrags)problemen van asielzoekerskinderen en alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv), en het aanvragen van jeugdhulp.

Verantwoordelijkheid jeugdhulp

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten in Nederland wettelijk verantwoordelijk voor jeugdhulp, ook aan asielzoekerskinderen. Gemeenten kunnen jeugdhulp op hun eigen manier invullen, dit maakt dat de inrichting per gemeente verschillend is. Gemeenten hebben wijkteams, centra voor jeugd en gezin (CJG's) en/of jeugd- en gezinsteams ingericht om de ondersteuning en jeugdhulp laagdrempelig, vroegtijdig en integraal aan kinderen en ouders aan te bieden.

Van 2015 t/m 2018 heeft het COA de jeugdhulp voor asielzoekerskinderen en amv geregeld.

Toegang tot jeugdhulp vanaf 1-1-2019

Per 1 januari 2019 regelen de gemeenten ook de jeugdhulp voor kinderen en amv op COA locaties. De gemeente koopt de jeugdhulp in en zet de eigen infrastructuur (jeugdteam)¹ in voor kinderen op COA-locaties.

Daarnaast kunnen gemeenten verwijzen naar gespecialiseerde jeugdhulp. De GZA huisarts, de jeugdarts en Nidos blijven bevoegd rechtstreeks naar (door de gemeente gecontracteerde) jeugdhulp te verwijzen. Ook Veilig Thuis kan in voorkomende gevallen zorgen voor de toeleiding naar jeugdhulp.

Het is noodzakelijk om met de zorgpartners op COA-locaties afspraken te maken met het gemeentelijke jeugdteam over signalering, afstemming, verwijzing en regievoering.

Samenwerking op locatie

Op een COA-locatie zijn verschillende (zorg)ketenpartners aanwezig die betrokken zijn bij de begeleiding en zorg voor asielzoekerskinderen op het azc: het COA, GZA, jeugdgezondheidszorg (JGZ), Nidos en school. Alle genoemde partners kunnen signalen oppikken over problemen bij kinderen en/of ouders. De afspraak is dat dergelijke signalen met elkaar worden gedeeld, zodat in gezamenlijkheid kan worden beoordeeld of het nodig is naar jeugdhulp te verwijzen. In de meeste gevallen gebeurt dit tijdens het multidisciplinair overleg (mdo) tussen (zorg)ketenpartners op de COA-locatie.

Voor afstemming op locatie over mogelijke verwijzing naar jeugdhulp is er, behalve overleg met het asielzoekerskind en de ouders, in ieder geval contact tussen GZA en de JGZ van de locatie. In geval van amv² wordt altijd Nidos betrokken, als wettelijk vertegenwoordiger van de minderjarige. Nidos wordt ook betrokken als zij de ondertoezichtstelling (OTS) uitvoeren of gaan uitvoeren. Nidos ziet erop toe dat de ingezette jeugdhulp passend is voor de kinderen waarvoor zij verantwoordelijk is.

¹ Elke gemeente heeft een eigen jeugdhulpbeleid. De naam en werking van de gemeentelijke jeugdteams kunnen verschillen. Onder de verzamelnaam 'jeugdteam' kan bedoeld worden: wijkteam, gids, cjb, buurtteam, enz.

² De afspraken voor de samenwerking in de amv-opvang zijn opgenomen in het document "Samenwerking tussen (zorg)ketenpartners rondom de alleenstaande minderjarige vreemdeling in de COA-opvang" (juli 2017).

Wanneer er sprake is van een spoedsituatie kan (zonder afstemming met andere zorgpartners) direct naar jeugdhulp worden verwezen een afzonderlijke zorgketenpartner. De andere (zorg)ketenpartners worden dan achteraf geïnformeerd.

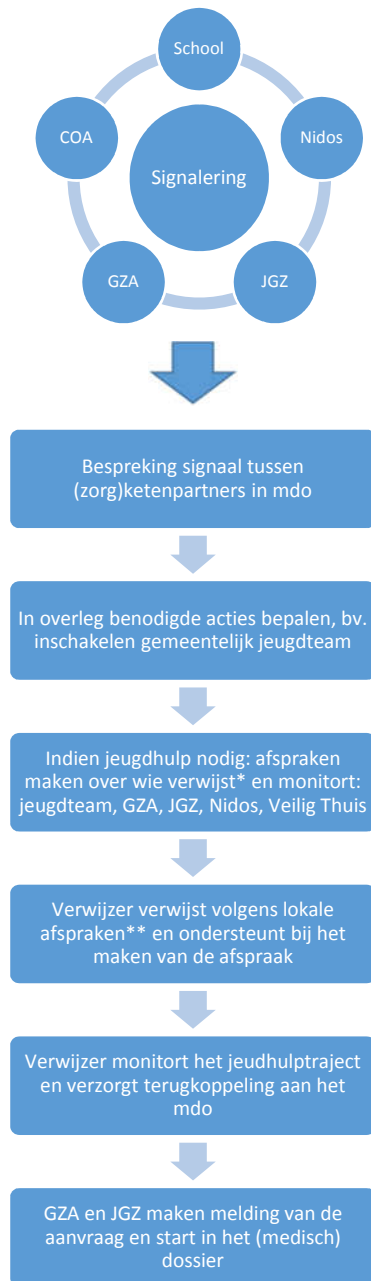
Afspraken

Vanaf 2019 zijn zorgketenpartners op COA-locaties en gemeentelijke jeugdteams verantwoordelijk voor afspraken over:

- Signalering: hoe worden signalen doorgegeven aan het jeugdteam?
- Afstemming: hoe worden gegevens uitgewisseld, wanneer wordt het jeugdteam geconsulteerd?
- Verwijzing: op welke manier wordt er verwezen naar of geïndiceerd voor (gespecialiseerde) jeugdhulp
- Regievoering: door welke partner wordt het hulptraject gemonitord en hoe worden (zorg)ketenpartners betrokken indien nodig?

Bij de beoordeling van geschikte jeugdhulp wordt indien mogelijk rekening gehouden met de verwachte verblijfsduur op locatie. Intensieve jeugdhulpbehandelingen vragen tijd en relatieve stabiliteit, daarom worden dergelijke trajecten bij voorkeur ingezet op locaties waar mensen langere tijd verblijven, zoals een azc, of regionale opvang (RGO) voor amv.

Route verwijzing jeugdhulp

* Het jeugdteam kan ofwel zelf (preventieve) interventies inzetten, ofwel doorverwijzen naar (gecontracteerde) jeugdhulp. Indien er sprake is van vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling, wordt hier Veilig Thuis ingeschakeld.

** Nidos maakt afspraken met de gemeente over gebruik bepaling jeugdhulp.

Wettelijk kader

In de Wet Geneeskundige Behandelovereenkomst (WGBO) staan regels voor zorgverleners over het geven van informatie aan en het verkrijgen van toestemming van minderjarigen en/of hun wettelijk vertegenwoordigers (ouder of jeugdbeschermer), voor een medische behandeling.³ Deze regels worden gerespecteerd door de (zorg)ketenpartners rondom de COA-locatie. Voor amv treedt Nidos op als wettelijk vertegenwoordiger.

Persoonsgegevens zijn strikt persoonlijk en hier moet zorgvuldig mee worden omgegaan. De (zorg)ketenpartners zijn daarom gebonden aan regels rond gegevensdeling. Voor zorgverleners is het medisch beroepsgeheim van toepassing, en voor alle (zorg)ketenpartners geldt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).⁴

De (zorg)ketenpartners

Hieronder worden de belangrijkste (zorg)ketenpartners rondom een COA-locatie benoemd.

COA (www.coa.nl)

Het COA kent en begeleidt zijn bewoners en heeft als onderdeel van de gidsfunctie gezondheidszorg een taak in het signaleren van sociale en/of medische problematiek. Op elke locatie organiseert het COA een multidisciplinair overleg (mdo) tussen (zorg)ketenpartners om afstemming te bereiken over de begeleiding en zorg voor problematische bewoners. Bij het mdo jeugd zijn in ieder geval het COA, GZA en de JGZ standaard vertegenwoordigd. Op uitnodiging kunnen andere (zorg)ketenpartners en specialisten - structureel dan wel incidenteel - deelnemen. In de amv-opvang wordt het mdo voorgezeten door Nidos. Verder zijn het COA, GZA en de JGZ daar standaard vertegenwoordigd.

³ Bij minderjarigen tot 12 jaar heeft de ouder/jeugdbeschermer recht op informatie en dient de ouder/jeugdbeschermer toestemming te geven voor onderzoek en/of behandeling. Bij minderjarigen van 12 tot 16 jaar geeft in principe zowel de minderjarige als de jeugdbeschermer toestemming voor onderzoek en/of behandeling (enkele uitzonderingen mogelijk). Bij minderjarigen van 16 tot 18 jaar heeft de ouder/jeugdbeschermer met instemming van de jongere recht op informatie en kan de minderjarige zonder tussenkomst van de ouder/jeugdbeschermer een behandelovereenkomst sluiten.

⁴ Voor het bespreken van bewoners in het MDO volgens de AVG verwijzen we naar het Kader MDO (op te vragen bij het COA).

De COA-aandachtsfunctionaris 'meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' heeft een bijzondere rol in het melden van vermoedens van kindermishandeling bij Veilig Thuis (zie kader).

Veilig Thuis (www.vooreenveiligthuis.nl)

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. De Advies- en Meldpunten Kindermishandeling en de Steunpunten Huiselijk Geweld zijn samengegaan in een nieuwe organisatie Veilig Thuis. Veilig Thuis is regionaal georganiseerd en doet onderzoek bij meldingen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Ook heeft de organisatie een adviserende functie.

Alle (zorg)ketenpartners kunnen advies vragen aan of een melding doen bij Veilig Thuis. De (zorg)ketenpartners informeren elkaar vooraf, of in geval van crisis achteraf, over het inschakelen van Veilig Thuis.

Als er sprake is of dreigt te zijn van een jeugdbeschermingsmaatregel, is overleg van Veilig Thuis met Nidos noodzakelijk. Nidos kan tijdens de onderzoeksfase al een rol spelen in de preventieve jeugdbescherming. Indien Veilig Thuis jeugdhulp nodig acht, zal de organisatie in overleg met de (zorg)ketenpartners op het azc of gemeentelijk jeugdteam, zorgen voor de toeleiding tot jeugdhulp.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ) (www.ggdghor.nl / www.ggdghorkennisnet.nl)

GGD'en (en JGZ-instellingen) voeren de jeugdgezondheidszorg voor 0 tot 18-jarige asielzoekers uit, volgens het Basispakket jeugdgezondheidszorg asielzoekerskinderen 0-18 jaar. Het omvat contactmomenten als de intake JGZ, bestaande uit een verpleegkundige intake en een medisch onderzoek door de jeugdarts, vaccinaties volgens het rijksvaccinatieprogramma en periodieke gezondheidsonderzoeken. De JGZ signaleert onder andere bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind en geeft adviezen aan kind en ouders. De jeugdarts kan verwijzen naar jeugdhulp. Afstemming met het gemeentelijk jeugdteam, GZA en Nidos is aan te raden. Meldingen van de aanvraag en start van jeugdhulp worden in het digitaal dossier van JGZ verwerkt.

GezondheidsZorgAsielzoekers (GZA) (www.gzasielzoekers.nl)

GezondheidsZorg Asielzoekers (GZA) organiseert de huisartsenzorg op de COA-locaties voor asielzoekers. GZA is het eerste aanspreekpunt voor alle asielzoekers in de opvang als het gaat om medische zorg. Een GZA-huisartsenpraktijk met een huisarts, doktersassistent, verpleegkundige en POH-GGZ is verbonden aan de COA-locatie. Zij kunnen problemen bij kind en ouders signaleren. De huisarts kan verwijzen naar jeugdhulp. Afstemming met het gemeentelijk jeugdteam, JGZ en Nidos is aan te raden. Meldingen van de aanvraag en start van jeugdhulp worden in het medisch dossier van GZA verwerkt.

RMA Healthcare (www.rmasielzoekers.nl)

RMA Healthcare draagt zorg voor de uitvoering van de Regeling Medische zorg Asielzoekers. Dit houdt in: de landelijke inkoop en contractering van zorg, declaratieverwerking en polis-administratie. Het verstrekkingenpakket van de RMA komt grotendeels overeen met het verstrekkingenpakket van de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz). De asielzoeker kan ook aanspraak maken op een aantal onderdelen uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Nidos (www.nidos.nl)

Nidos is de eerst aangewezen jeugdbeschermingsinstantie voor asielzoekerskinderen. Nidos voert als gecertificeerde instelling jeugdbescherming, op grond van de wet, de voogdijmaatregel uit voor amv en de onder toezicht stelling (OTS) voor asielzoekerskinderen. Nidos speelt ook een rol in de preventieve jeugdbescherming en kan gevraagd worden mee te denken bij een casus. De jeugdbeschermer heeft de verantwoordelijkheid om, bij afwezigheid van de ouders, als wettelijk vertegenwoordiger en belangenbehartiger van de minderjarige op te treden.

Nidos jeugdbeschermers bepalen onder verantwoordelijkheid van de gedragswetenschappers van Nidos welke jeugdhulp nodig is om de maatregelen uit te voeren. De gedragswetenschappers zijn bevoegd om te verwijzen naar jeugdhulp. Zij doen dit middels een bepaling jeugdhulp. Afstemming met het gemeentelijk jeugdteam, GZA en JGZ is aan te raden. De jeugdbeschermers informeren met instemming van de jeugdige of het gezin GZA en JGZ, zodat zij de aanvraag en start van jeugdhulp kunnen verwerken in het (medisch) dossier.

Scholen

Ook leerkrachten van het basis- en voortgezet onderwijs kunnen problemen signaleren bij asielzoekerskinderen. Een school die vermoedt dat een leerling behoefte heeft aan jeugdhulp, neemt hierover contact op met haar COA- of JGZ-contactpersoon. In geval Nidos betrokken is bij het kind en/of gezin wordt ook de jeugdbeschermer hierover benaderd.

Meer informatie

Algemene informatie over de organisatie van de gezondheidszorg voor asielzoekers, is te vinden in de factsheet '[gezondheidszorg voor asielzoekers in Nederland](#)'. Meer informatie over de jeugdhulp aan asielzoekerskinderen, bijvoorbeeld over de werkwijze wanneer een jeugdige de 18-jarige leeftijd bereikt, is te vinden op de website van de [VNG](#).